

вигорання. Процес вигорання проходить через кілька етапів, кожен з яких є екзистенційною кризою, що ставить педагога перед питаннями самовизначення. Перший етап, який часто називають «медовим місяцем», характеризується ентузіазмом і вірою в місію педагогіки. Це початковий ідеалістичний період, коли професійна діяльність сприймається як джерело натхнення. Проте з часом педагог стикається з розчаруванням, яке супроводжується емоційною втомою та апатією, – це так звана стадія «нестачі палива». Поступово ідеали блякнуть, а втома і роздратування вказують на відчуття «абсурду», схожого на філософське усвідомлення марності зусиль, що нагадує концепцію «абсурду» Альбера Камю.

Педагог може відчувати, як поступово втрачає зв'язок із справжнім змістом своєї роботи, а праця стає автоматизованим процесом, позбавленим автентичного смислу. Хронічні симптоми вигорання, що з'являються на наступній стадії, стають відображенням глибшого відчуження від власної діяльності. Цей процес можна розуміти через феноменологічний підхід як досвід «відчуження», коли праця не приносить радості, а лише виснажує. Людина втрачає зв'язок зі своєю сутністю, особливо в умовах інтенсивного навантаження.

Кризовий етап емоційного вигорання підводить до питання етики в професійній діяльності. Педагогічна праця – це не лише обов'язок перед учнями, але й етичний обов'язок перед самим собою, перед своєю цілісністю та внутрішнім балансом. Усвідомлення своїх емоційних меж і можливостей стає невід'ємною складовою профілактики вигорання, яка передбачає не лише психологічну, але й етичну підтримку педагогів. Адже, підтримуючи своє здоров'я і психологічний стан, педагог може краще допомагати своїм учням і виконувати своє покликання без надмірного виснаження.

Вигорання можна також розглядати як виклик самопізнання та можливість для внутрішньої трансформації. Кожен із кризових етапів відкриває можливість переосмислити своє ставлення до праці, життя і власних пріоритетів. Замість того, щоб бачити в професійному вигоранні лише негативний аспект, варто сприймати цей процес як привід для глибокої рефлексії, повернення до сенсу і цінностей, які можуть надати нову мотивацію та сили для подальшого розвитку.

Процес вигорання проходить через кілька стадій: від початкового ентузіазму та задоволення роботою до хронічного виснаження та розвитку серйозних фізичних і психологічних проблем. На кожній стадії виникають нові ознаки, що вимагають уваги і втручання. Важливо не лише усвідомлювати ризики професійного вигорання, але й впроваджувати профілактичні заходи, які допоможуть підтримувати емоційний і фізичний стан педагогів. Це може включати збалансоване навантаження, психологічні тренінги, хобі та особистісні інтереси, а саме головне відпочинок. Впровадження цих заходів може суттєво знизити ризик професійного вигорання, підвищити ефективність роботи педагогів і поліпшити їх загальне самопочуття.

Куций Данило Максимович

Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. Фірсова Л.В.

Державний біотехнологічний університет

ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ СТОЇКІВ ТА «БІЙЦІВСЬКОГО КЛУБУ» ДЛЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

У світі, де соціальні мережі диктують ідеали, а очікування часто перевищують реальність, сучасна молодь може знаходити розраду у мудрості древніх стоїків і бунтарській філософії "Бійцівського клубу".

Стоїцизм, започаткований ще в давнину, пропонує ідеї, які звучать як мудрість кризь віки. Стоїки, такі як Епіктет, Сенека і Марк Аврелій, навчали прийняттю речей, які ми не можемо змінити, фокусуючись на внутрішній силі і мудрості. Для сучасної молоді, яка стикається з постійними стресами, очікуваннями і невизначеністю, стоїчні принципи можуть стати джерелом внутрішнього спокою. Стоїцизм пропонує інструменти для боротьби зі

страхами і стресами, нагадуючи, що єдине, над чим ми маємо справжню владу це наші власні реакції і дії. Філософія "Бійцівського клубу", популяризована через однойменний роман Чака Паланіка і фільм, зображує бунт проти конформізму та пошук справжньої ідентичності. В епоху, коли маркетингові кампанії переконують молодих людей у тому, що щастя можна купити, "Бійцівський клуб" викриває порожнечу матеріалізму. Головний герой, відчуваючи порожнечу свого життя, створює альтернативне "Я", що підриває звичні соціальні структури. Ця історія резонує з сучасною молоддю, яка шукає глибші сенси та прагне знайти справжнє "Я" у світі фальшивих ілюзій. Ідеї стоїків і філософія "Бійцівського клубу" здаються на перший погляд протилежними: одна філософія пропонує внутрішній спокій, а інша - активний бунт. Однак, в їх поєднанні, на мій погляд, народжується нова форма мудрості. Сучасна молодь може черпати із стоїцизму здатність приймати речі такими, які вони є, а з "Бійцівського клубу" - прагнення діяти та шукати істину. Ця синергія може допомогти нам знаходити внутрішню силу і одночасно не боятися ставити під сумнів те, що нав'язується. Сучасна молодь виростає у світі, де зміни відбуваються з неймовірною швидкістю, і старі інститути часто не можуть надати відповідей на нові виклики. У цьому контексті ідеї стоїків та філософія "Бійцівського клубу" стають маяками мудрості і надії. Вони можуть навчити молодих людей знаходити силу в собі, бути стійкими перед обличчям випробувань і не боятися ламати шаблони.

Таким чином, поєднуючи древню мудрість і сучасний бунт, молодь може створювати новий філософський підхід до життя, який допоможе орієнтуватися у складному світі. Ідеї стоїків і філософія "Бійцівського клубу" можуть стати дороговказом на шляху до справжньої ідентичності та внутрішнього миру.

Мелікян Сабіна,

Андрієнко Катерина

Науковий керівник – доктор філос. наук, доц. Корнієнко С.Г.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПРОБЛЕМА ІСТИНИ У КЛАСИЧНІЙ, НЕКЛАСИЧНІЙ ТА ПОСТНЕКЛАСИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Питання, що таке істина, залишається одним із сенсоутворюючих у сучасному філософському дискурсі, продовжуючи хвилювати мислителів, як і в часи Античності. Істина як філософська категорія створювала простір, де були артикульовані питання, пов'язані з розумінням світу, людини та їхнього спів-буття. Різні епохи та філософські школи формулювали власні патерни, які визначали ставлення до істини, проте останні не залишалися незмінними, що дозволяє говорити про обґрунтування істини в контексті класичної, некласичної та постнекласичної парадигм.

Проблема істини як одне з фундаментальних питань філософського знання в межах класичної філософії репрезентується як об'єктивне та універсальне поняття, яке можна обґрунтувати за допомогою логічного аналізу. Інакше кажучи, істина може бути досягнута через інтелектуальні зусилля. Для класичної філософії істина є об'єктивним, універсальним і незмінним явищем. Цей підхід до розуміння істини відображають праці філософів періоду високої класики епохи Античності – Платона й Аристотеля. Так, для Аристотеля істина є відповідністю між думкою та дійсністю. Це класичне визначення стало одним із найвпливовіших у філософії й є засадничим для розуміння істини в межах класичної філософії. Прикладом репрезентації істини в межах класичної парадигми знання є знаменитий принцип Р. Декарта «*cogito, ergo sum*» («Я мислю, отже, я існую»). Філософ стверджував, що раціональне мислення веде до незаперечної істини. Ця ідея стала провідною для формування непорушної віри в можливість отримання повного й об'єктивного знання, незалежного від суб'єктивних чинників.

У працях представників некласичної філософії (Ф. Ніцше, Е. Гуссерль, М. Гайдеггер) істина вже не є абсолютною, а розуміється як результат взаємодії людського досвіду та